

СЕКЦІЯ 8.ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ПРОФІЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Лопатишкіна А. Г., головний державний інспектор відділу оперативно-аналітичної роботи управління забезпечення протидії митним правопорушенням Чорноморської митниці Держмитслужби

ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Процеси глобалізації вплинули на формування нових викликів у сфері публічної політики України. Відповідно набули змін й основні цілі публічної політики. У науковій літературі немає єдиного загальноприйнятого визначення даної категорії «публічна політика». Виходячи з досліджуваної проблеми можемо трактувати публічну політику як цілеспрямована діяльність різних публічних учасників, щодо прийняття рішення з метою вирішення громадської проблеми, тобто проблеми територіальної громади. Тому можемо говорити, що публічна політика є політикою вирішення конкретних, назрілих проблем економічного, соціального, екологічного, правового і т. д. характеру. Розвиток ефективних інститутів влади в Україні неможливий без кардинальних змін у політико-адміністративній системі.

Функціонуванням публічної політики як відкритого прозорого процесу прийняття владно-політичних рішень, доступного для всіх суб'єктів, зацікавлених у вирішенні територіальних, громадських проблем, є ступінь розвитку громадянського суспільства та його інститутів [1, с. 5-7]. В умовах децентралізації виникає необхідність дослідження розвитку територіальних громад, як суб'єкта реалізації публічної політики, що і підкреслює актуальність даної проблеми.

Виходячи з сучасних цілей серед структурних компонентів публічної політики можна виділити:

громадські проблеми: економічні, соціальні, екологічні, правові та інші;

суб'єкти публічної політики, які здатні приймати рішення та конкретні дії, гнучкість у встановленні контактів;

органи місцевого самоврядування; приватні учасники (громадяни, керівники бізнес-структур, яким притаманні риси комунікабельність, здатність стратегічно мислити);

громадські організації, товариства;

інституції з надання публічних послуг, які можна розділити на наступні групи:

- публічні послуги, щодо конституційних прав і свобод громадян, зокрема, у сферах медицини, освіти, соціального захисту, культури, безпеки людини. Особливої актуальності набувають в період пандемії.

- публічні послуги юридичного характеру (видача документів, ліцензій і т. д.);
- публічні послуги щодо використання природних ресурсів (норми витрат);
- публічні послуги, щодо благоустрою житла та умов проживання громадян (газо-, водо-, теплопостачання, каналізація, транспортні, і т. д.);
- публічні послуги, щодо створення умов суб'єктам для виконання завдань згідно цілей економічного розвитку територіальної громади.

Публічна політика спрямована на вирішення проблем громади. В умовах децентралізації, державна влада поступається окремими своїми повноваженнями на користь органам управління територіальної громади і саме в цій частині можна стверджувати про поєднання державної влади і громадського самоврядування, тобто суб'єктами державної політики є суб'єктами публічної політики.

Новий підхід до розуміння багаторівневої публічної політики, з одного боку, більш адекватно відображає реальності, але з другого – надзвичайно ускладнює окреслення ролі державних інститутів у публічній політиці. Зміщення констант від централізованого управління та регулювання до багатополюсного, для якого є характерним наявність багатьох рівнів і центрів діяльності, високий ступінь незалежності між численними акторами з різними інтересами, зумовило потребу у визначенні процедур у публічній діяльності. Це означає, що діяльність вже не окреслюється встановленими ще до початку дії та назавжди закріпленими правилами. Правила виникають під час взаємодії акторів різних рівнів протягом усього процесу публічної політики. Зміни у грі політичних сил визначаються природою політичних проблем та зростанням значення самих акторів і їх позицій. Так, конфігурації публічних взаємодій у вирішенні тих чи інших проблем можуть бути такими, що у них урядові структури можуть виявитися набагато слабшими, аніж, наприклад, муніципальна влада чи територіальні громади.

Нове розуміння публічної діяльності відносно державної політики включає такі положення: держава та її інститути втрачають спроможність "монополізувати" публічну діяльність, що зумовлює необхідність їх гнучкості у взаємодіях акторів публічної політики; зміст публічної діяльності визначається процесом колективних дій із залученням різних акторів; стратегії акторів стають основними детермінантами публічної діяльності.

Поряд з політичною участю використовується поняття "громадська участь", під яким розуміється один з принципів громадянського суспільства, побудованого на засадах конституційної демократії. Ідея громадянської участі передбачає включення чи залучення суспільства до управління (обговорення і розробка політичних, соціально-економічних, культурних програм та проектів), вплив на прийняття рішень і контроль за їх виконанням, самоуправління на муніципальному рівні. Участь – це цілеспрямована інструментальна активність, з допомогою якої громадяни намагаються впливати на уряд таким чином, щоб у відповідь отримувати

бажані для них дії. До дій, які визначають зміст участі, належать: голосування, участь у демонстраціях, мітингах, пікетах, висунення громадських ініціатив на місцевому рівні. Політична участь розглядається як вплив на процеси прийняття політичних рішень, з одного боку, і як вплив на характер та реалізацію управлінських рішень – з другого.

В Україні політична участь громадян реалізується шляхом участі у виборах, місцевих та загальнонаціональних референдумах, членства у політичних та громадських об'єднаннях, подання петицій, скарг до органів влади усіх рівнів. В умовах сьогодення важливим є налагодження результативної взаємодії громадськості з органами державної влади та органами місцевого самоврядування в питаннях формування та реалізації публічної політики.

Серед основних пріоритетних напрямів вдосконалення взаємодії органів публічної влади і територіальних громад доцільно виділити наступні:

- запровадження стандартів та ефективних процедур участі територіальних громад щодо формування та напрямів реалізації публічної політики;
- активізація участі територіальних громад у виробленні й реалізації публічної політики на локальному рівні;
- інституційного забезпечення цифровізації публічного управління;
- модернізація процедур, на локальному рівні, розгляд електронних скарг, електронне консультування;
- підвищення кваліфікації працівників органів місцевого самоврядування з питань удосконалення публічної політики за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, підтримання зворотного зв'язку із населенням громади, вчасне реагування на електронні звернення.

Реалізація цих напрямів забезпечить підвищення ефективності взаємодії органів публічної влади і територіальних громад, сприятиме активізації населення територіальних громад в управлінні публічними справами.

Інформаційні джерела

1. Васьківська, К. В., Науменко, В. В., Довбенко, А. Я. та Шуєва, Д. Д., 2019. Активізація підприємницької діяльності об'єднаних територіальних громад в умовах різноукладності. Вісник ЛНАУ: економіка АПК, 2019, 26, с. 5–10.